

концепції бухгалтерського балансу (Звіту про фінансовий стан), метою якого, першочергово, був захист інтересів кредиторів [1, с.249].

З. С. Туяков надаючи класифікацію оцінок залежно від впливу на якісну характеристику інформації бухгалтерської звітності, стосовно реалізації такої якісної характеристики, як доцільність і істотність, пріоритетною оцінкою, для збереження якості вважає оцінку за справедливою вартістю [4, с.319]. Так, вчений притримується думки М. І. Кутера [3], що доцільність (релевантність) інформації допомагає користувачеві під час оцінки минулих, теперішніх і майбутніх подій. Остання і породжується прерогативою оцінки за справедливою вартістю в ході здійснення сучасних обліково-аналітичних процедур в цілому на такій стадії розвитку бухгалтерського обліку, як актуарна.

Література:

1. Соколов Я. В., Соколов В. Я. История бухгалтерского учета [Текст] / Я. В. Соколов, В. Я. Соколов : учебник. – [2-е из., переработ. и доп.]. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 288 с.

2. John Kay Fair value is not the same as market price / John Kay // The Financial Times, 17.04.2013 / зреферував О. Радимський // [Електронний ресурс]. – доступ: <http://zgroup.com.ua/artile.php=5390>

3. Кутер М. И. Теория бухгалтерского учета [Текст] / М. И. Кутер : ученик. [2-е изд., перераб. и доп.] М. : Финансы и статистика, 2002. – с. 640

4. Туяков З. С. Системный подход к классификации стоимостных оценок в бухгалтерском учете / З. С. Туяков // Вестник ОГУ. - № 10 / Октябрь. – 2006. – Ч. 2. – С. 312 – 321.

УДК 657

Мельник Н.Г.,

к.е.н., доцент кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ОБЛІКУ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

Поняття «транспарентність» походить від латинського слова «transparens», яке означає прозорість. Стосовно обліку, на наш погляд, цей термін передбачає інформаційну прозорість, відсутність секретності. Найчастіше поняття транспарентності застосовується до облікових та звітних даних, які передаються користувачам відповідними засобами комунікації. Проблема забезпечення транспарентності особливо актуальна в міжнародному контексті, оскільки відмінності в національних стандартах обліку та формування звітності не забезпечують користувачам достатньої впевненості у прозорості та відповідності запитам отриманої інформації.

Науковці різних країн світу почали розглядати поняття транспарентності обліку на глобальному рівні на початку ХХІ століття. Головним поштовхом для цього стали фінансові скандали, пов'язані з недостовірністю облікових даних

великих корпорацій. Зокрема це крах компаній Enron і WorldCom в 2002 році, глобальна фінансова криза 2008 року.

За результатами дослідження публічної звітності, яке щорічно проводить Transparency International, транспарентність визнається як структурний елемент належного управління, включаючи й управління корупційними ризиками. Дані, оприлюднені цією організацією за 2013 рік, показують, що розкриття інформації досліджуваних компаній є недостатньо прозорим як на місцевому так і на міжнародних рівнях та не досягає стандартів, яких повинні дотримуватися компанії, що прагнуть вийти на світовий рівень [5].

Узагальнюючи різні точки зору на інтерпретацію транспарентності Ігумнов В.М. наводить таке визначення даного поняття: транспарентність – це комплексний (інтегральний) показник відкритості суб'єкта економіки, який відображає адекватний вимогам користувачів рівень повноти розкриття та доступності звітної інформації про його поточний стан і перспективи діяльності [2, с. 7-8]. Російські автори Панков В.В., Несветаєлов В.Ф. та Кожухов В.Л. розглядають транспарентність обліку з двох точок зору: по-перше, як прозорість безпосередньо бізнесу, який є підзвітним широкому колу користувачів. При суттєвому обсязі тіньового обороту, який не знаходить відображення в реєстрах бухгалтерського обліку, звітність стає змістовно неповною і, відповідно, ненадійною. З іншого боку, необхідність розкриття для користувачів інформації вимагається нормативно і передбачає формування звітності, що включає не лише фінансової інформацію, а й значний обсяг нефінансових даних [3].

У рейтингу Doing Business, який оприлюднюється щорічно Світовим банком щодо умов ведення бізнесу в різних країнах світу, зазначається, що за останні два роки в Україні посилилася корупція і підвищилися рейдерські ризики, як результат Україна посіла 152 місце зі 183 країн. Тобто, суттєвою перешкодою для транспарентності обліку в Україні є загальна непрозорість бізнесу та рівень тіньової економіки.

На думку Абдель-халік А. Рашада зв'язок між бухгалтерським обліком та економічною системою повинен бути прозорим для усіх учасників інформаційного середовища, адже ефективне функціонування ринків капіталу обумовлюється наявністю своєчасної та достовірної інформації. Процес передачі інформації між тими, хто її продукує та користувачами, повинен призводити до зниження інформаційної асиметрії. Тобто транспарентність обліку охоплює два аспекти: а) кількість, частота інформації, яка передається, повинні бути достатніми для оцінки, не розкриваючи промислові секрети, які можуть поставити під загрозу конкурентні переваги фірм; б) процес повинен дозволити всім зовнішнім користувачам рівний доступ до інформації [4].

Як зазначають Х. ван Грюнінг та М. Коен в основу транспарентності обліку повинні бути покладені якісні стандарти обліку і звітності, а також адекватна методологія розкриття інформації. Як правило розкриття передбачає публікацію відповідної кількісної та якісної інформації у фінансовій звітності. Автори зазначають, що у цьому контексті поняття транспарентності передбачає створення середовища, у якому інформація про існуючі умови, рішення, які

приймаються і дії підприємства стає доступною, прозорою і зрозумілою для усіх учасників ринку. Разом з цим необхідно враховувати, що забезпечення цих вимог передбачає відповідні фінансові витрати, тому необхідно співставляти корисність розкриття інформації з витратами підприємства [1].

Узагальнюючи можна визначити прозорість обліку як рівень публічної доступності облікової інформації, який дозволяє використовувати користувачам прозорі для розуміння показники діяльності підприємства для прийняття рішень. Тобто прозорість обліку повинна розглядатися як сукупність актуальної, достовірної, достатньої, зрозумілої інформації, а облікова політика і методи, які застосовуються при її формуванні, повинні бути повністю адекватні вимогам користувачів.

Література:

1. Грюнинг Х. ван, Коэн М. Международные стандарты финансовой отчетности. Практическое руководство. – М. : Издательство «Весь Мир», 2004. – 336 с.

2. Игумнов В.М. Методика формирования прозрачной финансовой отчетности организации [Текст] : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.12 – Бухгалтерский учет, статистика / В.М. Игумнов. – М., 2013. – 23 с.

3. Прозрачность бизнеса и раскрытие информации в финансовой отчетности / В.В. Панков, В.Ф. Несветайлов, В.Л. Кожухов // Аудит и финансовый анализ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: 2001. – № 2. <http://www.auditfin.com/2011/2/toc.asp>

4. Abdel-khalik A. Rashad The Case against Fair Value Accounting [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.sec.gov/comments/4-573/4573-229.pdf

5. Transparency in corporate reporting: assessing emerging market multinationals. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.transparency.org/whatwedo/pub/transparency_in_corporate_reporting_assessing_emerging_market_multinational

УДК 657.1

Мельничук І.В.,

к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПАСИВІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Принципи і правила розкриття облікової інформації у фінансових звітах здійснюється відповідно до міжнародних стандартів, які регулюється системою IFRS (International Financial Reporting Standards), що затверджуються Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standard Board, скорочено IASB). Зокрема, інформацію про вимоги та склад